

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom och lagen om ekonomiskt stöd efter värnpliktigs död

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom och lagen om ekonomiskt stöd efter värnpliktigs död ändras så att den som skadats vid fullgörandet av värnplikten samt nära anhöriga till dem som avlidit vid fullgörandet av värnplikten ska ha rätt till en ny tilläggsersättning. En beväring ska ha rätt att som tilläggsersättning få en engångsersättning för bestående men som uppstått på grund av en skada eller en sjukdom som ersätts som olycksfall i militärtjänst eller tjänstgöringsrelaterad sjukdom. Engångsersättningens belopp är högst 210 000 euro. Nära anhöriga till en person som avlidit under tjänstgöring till följd av ett olycksfall i militärtjänst eller en tjänstgöringsrelaterad sjukdom ska ha rätt till en engångsersättning som har karaktären av en livförsäkring. Engångsersättningens belopp är 200 000 euro till förmånslåtarens make och 40 000 euro till vart och ett av förmånslåtarens barn. Om den avlidne beväringen saknar make eller barn, ska beväringens föräldrar ha rätt till en engångsersättning på 20 000 euro.

Bestämmelserna om förmånstagare i lagen om ekonomiskt stöd efter värnpliktigs död föreslås bli uppdaterade.

Bestämmelserna ska även gälla kvinnor som fullgör frivillig militärtjänst samt personer som fullgör civiltjänst.

Propositionen hänför sig till statens budgetproposition för år 2019 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2019 och de ska tillämpas på skadefall som uppstår efter ikraftträdandet av lagen.

INNEHÅLL

Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Innehåll	2
Allmän motivering.....	3
1 Nuläge och bedömning av nuläget.....	3
1.1 Allmänt	3
1.2 En värnpliktigs ersättningskydd för bestående skada	3
1.3 Skydd för nära anhöriga till en värnpliktig med anledning av dödsfall	4
Famijepension och begravningshjälp	4
Ekonomiskt stöd som motsvarar grupplivförsäkring	4
1.4 Skydd för person som deltar i krishantering och dennes nära anhöriga med anledning av bestående skada och dödsfall	5
Lagstiftning	5
Tilläggsersättning för bestående men.....	5
Tilläggsersättning som betalas med anledning av dödsfall	6
Bakgrunden till tilläggsersättningarna.....	6
1.5 Bedömning av behovet av tilläggsersättningar till värnpliktiga och deras nära anhöriga.....	6
2 Föreslagna ändringar.....	7
2.1 En värnpliktigs tilläggsersättning för bestående skada	7
2.2 Tilläggsersättning till en värnpliktigs nära anhöriga med anledning av dödsfall	8
2.3 Ekonomiskt stöd som motsvarar grupplivförsäkring och som betalas vid värnpliktigs död	9
3 Propositionens konsekvenser	9
3.1 Ekonomiska konsekvenser.....	9
3.2 Konsekvenser för förmånstagarens ställning	9
4 Beredningen av propositionen	10
4.1 Beredningsskeden	10
4.2 Remissyttranden.....	10
4.3 Samband med andra propositioner.....	10
DETALJMOTIVERING	11
1 Lagförslag	11
1.1 Lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom ..	11
1.2 Lagen om ekonomiskt stöd efter värnpliktigs död.....	12
2 Ikraftträdande	14
Lagförslag	15
1. Lag om ändring av lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom.....	15
2. Lag om ändring av lagen om ekonomiskt stöd efter värnpliktigs död	16
Bilaga.....	19
Parallelltext.....	19
2. Lag om ändring av lagen om ekonomiskt stöd efter värnpliktigs död	19

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge och bedömning av nuläget

1.1 Allmänt

Lagstiftningen om olycksfall i militärtjänst har reformerats genom lagar som trädde i kraft vid ingången av 2017. Lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016, *nedan lagen om olycksfall i militärtjänst*) tillämpas på personer som fullgör värnplikt enligt värnpliktslagen (1438/2007), fullgör civiltjänst enligt civiltjänstlagen (1446/2007), fullgör militärtjänst enligt lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/1995), utbildas för en militär tjänst i utbildning som ordnas av försvarsmakten och som samtidigt inte har en militär tjänst, utbildas för en tjänst inom gränsbevakningsväsendet i utbildning som avses i 25 § i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning (577/2005) eller deltar i verksamhet som avses i 35 § i lagen om frivilligt försvar (556/2007). Enligt värnpliktslagen omfattar fullgörandet av värnplikten beväringstjänst, repetitionsövning, extra tjänstgöring och tjänstgöring under mobilisering samt deltagande i uppbåd och besiktning av tjänstedugligheten.

Skadefall som ersätts med stöd av lagen om olycksfall i militärtjänst är olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom. En förutsättning är att olycksfallet inträffar under tjänstgöring eller under en resa som tjänstgöringen förutsätter eller som har ett omedelbart samband med tjänstgöringen, eller att olycksfallet inträffar under fritid, faderskapsledighet eller permission som enligt värnpliktslagen eller civiltjänstlagen räknas som tjänstgöringstid, eller under inträdesprov till en militär undervisningsanstalt eller till Gräns- och sjöbevakningsskolan eller under en resa som undervisningsanstalten eller skolan förutsätter eller som har ett omedelbart samband med den.

Förutom olycksfallsskador ersätts som tjänstgöringsrelaterad sjukdom alla skador eller sjukdomar som sannolikt har uppstått som en följd av tjänstgöring. Ersättning förutsätter att det finns ett sannolikt orsakssamband mellan tjänstgöringen och skadan eller sjukdomen. Ersättningarna fastställs i regel enligt bestämmelserna i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015).

1.2 En värnpliktigs ersättningskydd för bestående skada

Menersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar betalas till en värnpliktig på basis av bestående skada. Beviljande av menersättning förutsätter att den skadade har fått bestående allmänt men av en skada eller en sjukdom som ersätts. Med allmänt men avses nedsatt funktionsförmåga, det vill säga en funktionsnedsättning, till följd av en skada eller en sjukdom. Menen har klassificerats i 20 invaliditetsklasser enligt funktionsnedsättning. Invaliditetsklasserna har fastställts genom statsrådets förordning (768/2015).

I invaliditetsklasserna 1—5 betalas menersättningen som en engångsersättning och i invaliditetsklasserna 6—20 betalas en månatlig permanent ersättning. Storleken på menersättningen är den procentuella andel av grundbeloppet som invaliditetsklassen utvisar. År 2018 är grundbeloppet 12 630 euro. Den totala ersättningen enligt exempelvis den första invaliditetsklassen är 5 357,36 euro och enligt den femte invaliditetsklassen 25 389,22 euro,

RP 122/2018 rd

om den skadade är 20 år. Kontinuerlig ersättning enligt invaliditetsklass 10 är cirka 106 euro per månad utan indexhöjning och enligt invaliditetsklass 18 cirka 484 euro per månad utan indexhöjning. Beloppen gäller 2018.

Utöver ersättning för bestående men har den skadade dessutom rätt till ersättning för inkomstbortfall på grund av arbetsoförmåga.

1.3 Skydd för nära anhöriga till en värnpliktig med anledning av dödsfall

Familjepension och begravningshjälp

Om en värnpliktigs dödsfall har orsakats av tjänstgöring betalas familjepension till maken och barnen enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Dessutom betalas begravningshjälp, som år 2018 är 4 830 euro. Minimnivån på familjepensionen är synnerligen väl tryggad, eftersom grunden för pensionen är det minimibelopp av årsarbetsinkomst som föreskrivs i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar multiplicerat med tre. Räknat enligt 2018 års nivå är beloppet 42 300 euro. För de flesta värnpliktiga är årsarbetsinkomsten som grundar sig på egna arbetsinkomster lägre än så.

Det årliga maximibeloppet av familjepension är 70 procent av den skadades årsarbetsinkomst. Familjepensionen fördelas mellan maken och barnen. Avdrag görs på den efterlevandes andel av familjepensionen i enlighet med antalet barn. Efterlevandepensionens belopp utan inkomstjämkning år 2018 är minst cirka 16 920 euro per år om personen inte har några barn. Familjepension för till exempel ett barn år 2018 är minst 10 575 euro per år, varvid den efterlevandes pension är 14 804 euro per år. Om det finns tre barn, är varje barns pension 7 051 euro och den efterlevandes pension 8 460 euro per år, varvid familjepensionens sammanlagda belopp är 70 % av årsarbetsinkomsten, det vill säga 29 610 euro per år.

Den efterlevandes egna inkomster kan också minska familjepensionen efter de tolv första kalendermånaderna. Ett avdrag görs på efterlevandepensionen, om den efterlevandes inkomster överstiger inkomstjämningsgrunden, som är minimibeloppet av årsarbetsinkomsten vid tidpunkten för dödsfallet multiplicerat med 2,15.

Om en värnpliktigs dödsfall inte ersätts med stöd av lagen om olycksfall i militärtjänst, kan maken och barnen ha rätt till familjepension enligt arbetspensionslagarna eller folkpensionslagen.

Ekonomiskt stöd som motsvarar grupplivförsäkring

Med stöd av lagen om ekonomiskt stöd efter värnpliktigs död (1309/1994) betalas förmånstagarna en förmån som motsvarar grupplivförsäkring och som avtalats i statens tjänste- och arbetskollektivavtal. Beviljandet av stödet förutsätter inte att den värnpliktiges död beror på ett skadefall som ersätts med stöd av lagen om olycksfall i militärtjänst.

Förmånstagarna i lagen är de som avtalats i det tjänstekollektivavtal som var i kraft då lagen stiftades. Med stöd av nämnda lag är förmånslåtarens make och sådana barn som inte fyllt 18 år primärt berättigade till stöd. Om det inte finns primära förmånstagare, är förmånslåtarens föräldrar och barn som fyllt 18 år sekundärt berättigade till stöd, om deras arbetsförmåga och förmögenhet är så ringa att de för sin försörjning i betydande grad har varit beroende av förmånslåtaren, samt förmånslåtarens barn som fyllt 18 men inte 22 år, om de studerar utan att

RP 122/2018 rd

vara i förvärvsarbete. Dessutom gäller om primära och sekundära förmånstagare vad som bestäms om förmånstagare i det ovan nämnda tjänstekollektivavtalet.

I lagen finns också en från grupplivförsäkring avvikande bestämmelse, enligt vilken stöd utöver eller i stället för till primära och sekundära förmånstagare även kan betalas till sådana personer för vilka dödsfallet orsakat en ekonomisk förpliktelse som ska anses vara oskälig. Stödet är i detta fall beroende av prövning samt beviljas högst till det största belopp som skulle ha kunnat beviljas primära och sekundära förmånstagare. Bakgrunden till bestämmelsen är oron under den tidens ekonomiska lågkonjunktur för att värnpliktigas anhöriga hade stort borgensansvar för värnpliktigas skulder.

Lagen stiftades enligt den situation som rådde år 1994. Bestämmelserna om förmånstagare är delvis föråldrade, eftersom avtalsvillkoren om förmån som motsvarar grupplivförsäkring i tjänste- och arbetskollektivavtalet senare har ändrats.

1.4 Skydd för person som deltar i krishantering och dennes nära anhöriga med anledning av bestående skada och dödsfall

Lagstiftning

Lagen om olycksfall i militärtjänst tillämpas på personer som står i anställningsförhållande enligt lagen om militär krishantering (211/2006) eller lagen om civilpersonals deltagande i krishantering (1287/2004), personer som deltar i utbildning eller övningar enligt krishanteringslagen eller utbildning enligt lagen om civilpersonals deltagande i krishantering samt på innehavare av en militär tjänst inom gränsbevakningsväsendet som deltar i verksamhet som bedrivs av Europeiska byrån för förvaltningen av det operativa samarbetet vid Europeiska unionens medlemsstaters yttre gränser i egenskap av nationell expert, medlem i en europeisk gränskontrollenhet eller i övrigt som utsänd gränsbevakare hos den byrån. Krishanteringslagen har senare utvidgats till att från och med den 1 juli 2017 omfatta även försvarsmaktens personal och värnpliktiga som deltar i lämnandet av internationellt bistånd och i annan internationell verksamhet (lagen om ändring av lagen om försvarsmakten 427/2017 och lagen om ändring av 62 och 78 § i värnpliktslagen 429/2017). Likaså har lagen utvidgats till att från och med den 1 juli 2017 omfatta även poliser som deltar i internationell verksamhet vid Prümsamarbete och Atlassamarbete eller i annat lämnande eller mottagande av internationellt bistånd (lagen om ändring av polislagen 419/2017).

Skadefallen som ersätts och ersättningarna fastställs främst på samma sätt som i lagen om olycksfall i militärtjänst. Utöver dessa ersättningar stadgas i lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringssupdrag (1522/2016, nedan lag om olycksfall i krishantering) om tilläggsersättningar som betalas med anledning av den skadades dödsfall och bestående skada i krishanteringslagen. Tilläggsskyddet gäller hela anställningstiden, men inte perioder av utbildning och övningar i hemlandet innan anställningsförhållandet börjar.

Tilläggsersättning för bestående men

Tilläggsersättning för bestående allmänt men fastställs enligt samma invaliditetsklass som används som grund för menersättningen, vilken också betalas för bestående men. Bestående men ska vara en följd av en skada eller en sjukdom som orsakats av ett sådant skadefall som ersätts. Tilläggsersättningen är en engångsersättning, vars högsta belopp är 210 000 euro enligt invaliditetsklass 20. Engångsersättningen i de lägre invaliditetsklasserna är så många tjugonedelar av 210 000 euro som invaliditetsklassen utvisar.

Tilläggsersättning som betalas med anledning av dödsfall

Den tilläggsersättning som betalas med anledning av dödsfall är 200 000 euro. Ersättning förutsätter att den skadade har avlidit inom tre år från skadefallet till följd av en skada eller sjukdom som beror på skadefallet. Ersättningen betalas till den person som utsetts i den försäkrades uttryckliga förmånstagarförordnande. Dessutom betalas en tilläggsersättning som uppgår till 20 procent av 210 000 euro till vart och ett av den avlidnes barn som inte fyllt 18 år.

Tilläggsersättningarnas belopp i euro justeras årligen med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006). Det justerade penningbeloppet avrundas till närmaste hela tiotusental euro.

Bakgrunden till tilläggsersättningarna

Lagstiftningen om olycksfall i militärtjänst har inte tidigare omfattat någon särskild engångsersättning av livförsäkringstyp med anledning av dödsfall. För personer som tjänstgjort i militär krishantering infördes ersättning vid dödsfall på grund av olycksfall år 2009 utifrån avtal (försvarsministeriet och statskontoret ingick ett avtal om en förmån motsvarande gruppolycksfallsförsäkring för personal i militär krishantering). Samtidigt inkluderades en tilläggsersättning för bestående men i nämnda avtal om en förmån motsvarande gruppolycksfallsförsäkring. Grunden för tilläggsersättningarna var att krishanteringsförhållandena blev mer krävande jämfört med tidigare, bland annat vid operationerna i Afghanistan, och att risken för skador därigenom ökade, samt svårigheterna att få motsvarande olycksfalls- och livförsäkringsskydd från försäkringsbolag.

Tilläggsersättningarna inkluderades i lagen om olycksfall i krishantering som trädde i kraft vid ingången av 2017 och som tillämpas vid krishanteringssuppdrag, eftersom den försäkrades rättigheter ska anges i lag då det i praktiken handlar om en socialförsäkringsförmån. I lagen angavs den dåvarande praxisen enligt avtal. Bestämmelserna om tilläggs-skyddet för dem som deltog i krishantering gällde bara egentlig krishanteringstjänstgöring utomlands. Tilläggs-skyddet utsträcktes inte till utbildning och övningar i hemlandet, eftersom risknivå då är lägre än under själva krishanteringssuppdraget.

1.5 Bedömning av behovet av tilläggsersättningar till värnpliktiga och deras nära anhöriga

I samband med reformen av lagstiftningen om olycksfall i militärtjänst togs ovan nämnda tilläggsersättningar för värnpliktiga inte med i den nya lagen om olycksfall i militärtjänst, eftersom man då inte ansåg att det fanns motsvarande grunder för värnpliktiga som för dem som deltog i krishantering. Grunderna för tilläggs-skydd till dem som deltar i krishantering var tjänstgöring i krisförhållanden utomlands och den ökade risken på grund av detta. Det har inte skett någon förändring till det sämre i de värnpliktigas tjänstgöringsförhållanden under senare år och dödsfall och allvarliga olyckor har inte ökat vid tjänstgöring. Olycksrisken inom militär krishantering har varit femdubbel jämfört med militärtjänsten. Statistiskt inträffar betydligt färre dödsfall och allvarliga olyckor bland unga män under militärtjänsten än bland resten av den manliga befolkningen i samma ålder. Fullgörandet av värnplikten är alltså inte en betydande risk för den värnpliktiges hälsa och liv rent allmänt. Med tanke på den sociala tryggheten kan menersättningen och ersättningen för inkomstbortfall för en person som skadats som värnpliktig i sig anses vara tillräcklig, liksom även familjepensions-skyddet för de nära anhöriga.

Efter reformen av lagstiftningen om olycksfall i militärtjänst behandlades i riksdagen en lagmotion (LM 27/2017 rd), där det föreslogs att bestämmelser om tilläggsersättningar för värnpliktigs dödsfall och bestående skada skulle fogas till lagen om olycksfall i militärtjänst. Bestämmelserna som föreslogs i lagmotionen är innehållsmässigt de samma som i krishanteringslagen. I lagmotionens motiveringar återopas jämlikhet och att värnplikten är obligatorisk för beväringar. Lagmotionen undertecknades av 116 riksdagsledamöter från alla riksdagsgrupper.

Riksdagens social- och hälsovårdsutskott begärde ett utlåtande om lagmotionen av social- och hälsovårdsministeriet. I sitt utlåtande förordade social- och hälsovårdsministeriet att de tilläggsersättningar som föreslogs i lagmotionen skulle fogas till lagen om olycksfall i militärtjänst. Social- och hälsovårdsministeriet ansåg att det faktum att värnplikten är obligatorisk talar för en hög ersättningsnivå vid dödsfall och allvarliga skador, även om den nuvarande nivån på den sociala tryggheten i sig är tillräcklig.

Riksdagens social- och hälsovårdsutskott sände ett brev till social- och hälsovårdsministeriet på basis av behandlingen av lagmotionen. I brevet föreslog utskottet att social- och hälsovårdsministeriet ska vidta lagberedningsåtgärder för att utvidga ersättningarna på det sätt som avsågs i lagmotionen, med beaktande av eventuella konsekvenser för lagstiftningen om olycksfall i militärtjänst.

Det som talar för en enhetlig skyddsnivå inom krishanteringstjänstgöringen och den värnpliktiges tjänstgöring är att värnplikten är obligatorisk, medan det är frivilligt att delta i krishantering. En bestående skada som en ung person fått vid fullgörandet av värnplikten kan vara ett men som begränsar resten av livet. Om en värnpliktig dör är detta naturligtvis en mycket tung förlust för personens nära anhöriga. Fullgörandet av värnplikten kan således på grund av att värnplikten är obligatorisk anses vara en särskild grund för tilläggsersättningar till följd av dödsfall och bestående skada, oberoende av att skaderisken inom tjänstgöringen är ringa och att den sociala tryggheten i sig ger ett skäligt skydd för den värnpliktige och dennes nära anhöriga.

2 Föreslagna ändringar

2.1 En värnpliktigs tilläggsersättning för bestående skada

I propositionen föreslås att det till lagen om olycksfall i militärtjänst fogas en bestämmelse med stöd av vilken en tilläggsersättning av engångskaraktär ska betalas för bestående men som uppstått på grund av en skada eller en sjukdom som ersätts med stöd av nämnda lag. Tilläggsersättningen ska motsvara det som föreskrivs i krishanteringslagen. Tilläggsersättningen ska fastställas i enlighet med den invaliditetsklass som används som grund för menersättning. Dess högsta belopp på basis av invaliditetsklass 20 ska vara 210 000 euro. Engångsersättningen i de lägre invaliditetsklasserna ska vara så många tjugondedelar av 210 000 euro som invaliditetsklassen utvisar.

Eftersom en central grund för den nya tilläggsersättningen är att värnplikten är obligatorisk, ska tilläggsersättningen inte tillämpas på alla grupper av personer som omfattas av lagen om olycksfall i militärtjänst. Tilläggsersättningen ska således inte gälla personer som utbildas för en militär tjänst eller för en tjänst inom gränsbevakningsväsendet eller personer som deltar i verksamhet som avses i lagen om frivilligt försvar. Däremot föreslås att tilläggskyddet i jämställdhetens namn även ska gälla kvinnor som fullgör frivillig militärtjänst, eftersom de trots frivilligheten har samma ställning som värnpliktiga i sin tjänstgöring. Således föreslås det

att den nya bestämmelsen ska tillämpas på personer som fullgör värnplikt, civiltjänst eller frivillig militärtjänst för kvinnor.

Dessa ska ha rätt till tilläggsersättning till följd av ett skadefall som ersätts som olycksfall i militärtjänst eller tjänstgöringsrelaterad sjukdom. Enligt huvudregeln ska skadefallet ha inträffat i tjänstgöring enligt dagsprogrammet eller i arbete som utförs vid civiltjänstgöring. Således hör inte fritid och permissioner utanför tjänstgöringen eller arbetet till tillämpningsområdet, med undantag för resor i anslutning till dessa. Det föreslås dock att följden av ett skadefall som inträffat på tjänstgöringsplatsen utanför tjänstgörings- eller arbetstiden ska kunna ersättas, om skadefallet beror på förhållandena på tjänstgörings- eller arbetsplatsen.

2.2 Tilläggsersättning till en värnpliktigs nära anhöriga med anledning av dödsfall

I propositionen föreslås det bestämmelser om en ny tilläggsersättning som ska betalas med anledning av en värnpliktigs dödsfall i lagen om ekonomiskt stöd efter värnpliktigs död. Med tanke på sammanhanget lämpar sig nämnda lag bättre för den nya ersättningen än lagen om olycksfall i militärtjänst, eftersom det handlar om en dödsfallsersättning av livförsäkringstyp. I nämnda lag finns redan bestämmelser om ekonomiskt stöd som motsvarar grupplivförsäkring och som kan uppdateras samtidigt.

Tillämpningsområdet för den nya tilläggsersättningen som ska betalas med anledning av dödsfall ska vara den samma som vid tilläggsersättning för bestående skada. Det föreslås att den nya bestämmelsen ska tillämpas på personer som fullgör värnplikt, civiltjänst eller frivillig militärtjänst för kvinnor. Enligt förslaget förutsätts att dödsfallet beror på ett skadefall som ersätts med stöd av lagen om olycksfall i militärtjänst och som enligt huvudregeln har inträffat i tjänstgöring enligt dagsprogrammet eller i en civiltjänstgörarens arbete eller på resa till eller från tjänstgöringen. Ett undantag från huvudregeln är att skadefall som inträffat på tjänstgöringsplatsen under fritid eller permissioner och som beror på förhållandena på tjänstgöringsplatsen ska omfattas av skyddet.

Som förmånstagare för tilläggsersättningen föreslås förmånslåtarens make och barn samt sekundärt föräldrar. Enligt krishanteringslagen utses förmånstagaren i ett uttryckligt förmånstagarförordnande, såsom en livförsäkring, men i fråga om värnpliktiga kan ett uttryckligt förordnande av förmånstagare inte anses vara ändamålsenligt. Syftet med tilläggsersättningen är i första hand att trygga de nära anhörigas ekonomiska ställning på skäliga grunder. Sådana nära anhöriga som är i behov av skydd är främst make och barn. Make och barn ska anges som förmånstagare på samma sätt som stödtagarna av ekonomiskt stöd som motsvarar grupplivförsäkring i samma lag. Som ersättningsbelopp föreslås samma belopp som i lagen om olycksfall i krishantering, det vill säga 200 000 euro till make och 40 000 euro till varje barn som en engångsbetalning.

Dessutom ska som sekundära förmånstagare anges förmånslåtarens föräldrar, om förmånslåtaren saknar make eller barn. Det som talar för föräldrarnas rätt till en sådan tämligen exceptionell ersättning, vars motsvarighet inte existerar i annan lagstiftning, är principen om skälighet. En person som fullgör värnplikten är oftast en ung man som ännu inte har en egen familj och som fortfarande bor hos sina föräldrar trots att han är myndig. Föräldrarna är dock inte ekonomiskt beroende av sitt vuxna barn på samma sätt som förmånslåtarens make och barn vanligen är. Enligt förslaget ska ersättningen betalas till föräldrarna för psykiskt lidande. I så fall kan det anses skäligt att betala en ersättning av livförsäkringstyp till föräldrarna med anledning av barnets dödsfall. Som ersättningsbelopp föreslås 20 000 euro som en engångsbetalning.

2.3 Ekonomiskt stöd som motsvarar grupplivförsäkring och som betalas vid värnpliktigs död

Enligt förslaget ska lagen om ekonomiskt stöd efter värnpliktigs död ändras, för att uppdatera lagen så att den motsvarar statens nuvarande tjänste- och arbetskolektivavtal om ekonomisk förmån som motsvarar grupplivförsäkring. Utöver de tekniska ändringarna föreslås att bestämmelsen om förmånstagare ska ändras så att den motsvarar nämnda tjänste- och arbetskolektivavtal. Enligt förslaget ändras inte makens och barnets ställning väsentligt jämfört med nuläget, men däremot ska bestämmelsen om förmånslåtarens föräldrar och barn som fyllt 18 år tas bort ur lagen, eftersom den inte längre ingår i tjänste- och arbetskolektivavtalet. Likaså ska specialbestämmelsen om stöd som är beroende av prövning vad gäller borgensansvar upphävas som föråldrad.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Ersättningarna enligt lagstiftningen om olycksfall i militärtjänst, inklusive de nu föreslagna tilläggsersättningarna, betalas av statens medel. Ersättningar för olycksfall i militärtjänst finansieras med anslaget under moment 28.50.50 Skadestånd inom finansministeriets förvaltningsområde. Utgifterna för ersättningarna bedöms öka med i genomsnitt cirka 2,5 miljoner euro per år. Dessutom bedöms ändringarna av datasystemet orsaka statskontoret, som betalar ut ersättningar, en engångskostnad på cirka 150 000 euro.

Kostnadsberäkningen grundar sig på att i genomsnitt cirka 50 tilläggsersättningar för bestående men skulle beviljas per år och att ersättningsbeloppet skulle uppgå till cirka 2,3 miljoner euro, att det skulle förekomma 1—3 fall av dödsfallsersättningar per år och att utgiften för ersättningarna skulle vara 200 000 euro. Det kan finnas stora variationer i de årliga utgifterna för ersättningar, eftersom antalet skadefall är relativt litet. Det har sällan förekommit dödsfall, på sin höjd några per år eller inga alls under vissa år. Värnpliktiga har ganska sällan barn och därför kommer det att vara mycket sällsynt att ersättningar betalas till barn.

3.2 Konsekvenser för förmånstagarens ställning

De föreslagna ändringarna förbättrar väsentligen skyddet för värnpliktiga och deras nära anhöriga i händelse av bestående skada eller dödsfall. En väsentlig ändring för manliga och kvinnliga beväringar samt civiltjänstgörare är den ökade ersättningsnivån för bestående skador, i och med en ny engångsersättning som tillkommer på den ersättning som redan finns i den gällande lagen. Den som fullgör tjänstgöring ska alltså i praktiken få en slags extra ersättning för att han eller hon skadas permanent på grund av tjänstgöringen.

Dödsfallsersättningen förbättrar ställningen för förmånslåtarens nära anhöriga. Ersättnings-tagarna är vanligen förmånslåtarens föräldrar, eftersom de flesta förmånslåtare ännu inte har en egen familj. Ersättningen till föräldrarna är i praktiken en helt ny ersättningsform, som till sin karaktär främst är en ersättning för lidande på grund av förlusten av det egna vuxna barnet.

4 Beredningen av propositionen

4.1 Beredningsskeden

Propositionen har beretts som tjänstearbete vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med Statskontoret, försvarsministeriet och försvarsmaktens huvudstab. De föreslagna lagändringarna har behandlats i Statskontorets delegation för olycksfall i militärtjänst, där de nämnda myndigheterna har varit representerade. Dessutom hördes representanter för stödföreningen för invalidiserade under värplikten (Asevelvollisena vammautuneiden tuki ry) under beredningen.

4.2 Remissyttranden

Social- och hälsovårdsministeriet bad och erhöll utlåtanden av finansministeriet, försvarsmakten, arbets- och näringsministeriet, Statskontoret, Beväringförbundet rf och Asevelvollisena vammautuneiden tuki ry. Alla utlåtanden biföll propositionen. Några små förändringar föreslogs till förmanerna. Propositionen bevarades dock sådan som den förbereddes.

4.3 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till statens budgetproposition för år 2019 och avses bli behandlad i samband med den. Ersättningar för olycksfall i militärtjänst finansieras med anslaget under moment 28.50.50 Skadestånd inom finansministeriets förvaltningsområde.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom

11 a §. Tilläggsersättning för bestående men. Det föreslås att det till lagen fogas en ny paragraf med bestämmelser om en tilläggsersättning för bestående allmänt men. Enligt 1 mom. ska en förutsättning för ersättning vara att det bestående allmänna menet har orsakats av ett skadefall som ersätts med stöd av denna lag. Momentet ska också innehålla närmare bestämmelser om personkretsen och sakområdet som omfattas av den nya ersättningen. Tilläggsersättning ska betalas till personer som skadats och som avses i 1 § 1 mom. 1—3 punkten, det vill säga till personer som fullgör värnplikt enligt värnpliktslagen, fullgör civiltjänst enligt civiltjänstlagen eller fullgör militärtjänst enligt lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor. Med stöd av nämnda bestämmelser omfattar ersättningen även dem som deltar i repetitionsövningar och dem som deltar i kompletterande tjänstgöring enligt civiltjänstlagen. Tilläggsersättningen ska inte gälla personer som avses i 4—6 punkten i nämnda moment, det vill säga personer som utbildas för en militär tjänst eller för en tjänst inom gränsbevakningsväsendet eller personer som deltar i verksamhet som avses i 35 § i lagen om frivilligt försvar (556/2007).

Dessutom ska en förutsättning vara att skadefallet har inträffat under tjänstgöring eller under en resa som tjänstgöringen förutsätter eller som har ett omedelbart samband med tjänstgöringen eller att skadefallet beror på förhållandena på tjänstgöringsplatsen. Med tjänstgöring avses tjänstgöring enligt den värnpliktiges dagsprogram och tjänstgöring enligt programmet under civiltjänstgörarens grundutbildningsperiod samt civiltjänstgörarens arbetstjänst. Tilläggs skyddet ska således inte omfatta fritid eller permissioner utanför den egentliga tjänstgöringen, med undantag för resor i anslutning till tjänstgöringen. Exempelvis skadefall som inträffat under beväringens eller civiltjänstgörarens kvälls- eller veckoslutspermissioner ska enligt förslaget inte berättiga till tilläggsersättning, såvida inte skadan inträffar på resan från eller tillbaka till tjänstgöringsplatsen vid permission. Eftersom fritid även kan tillbringas på tjänstgöringsplatsen, ska rätten till tilläggsersättning dock gälla om skadefallet beror på förhållandena på tjänstgöringsplatsen. Detta kan anses vara skäligt, eftersom personer som fullgör tjänstgöring inte ansvarar för säkerheten på tjänstgöringsplatsen och en risk som beror på förhållandena kan jämföras med den risk som beror på tjänstgöringen. En skada orsakad av till exempel en brand eller en annan motsvarande olycka på tjänstgöringsplatsen ska således omfattas av tilläggs skyddet, oberoende av om den skadade personen deltar i tjänstgöring enligt dagsprogrammet eller tillbringar sin fritid på tjänstgöringsplatsen. Däremot ska en skada under fritiden exempelvis vid motion inte omfattas av tilläggs skyddet.

Enligt 2 mom. ska omfattningen av menet, som orsakats av en sådan skada eller sjukdom som ersätts, bestämmas i enlighet med bestämmelserna om menersättning i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Menen har klassificerats i 20 invaliditetsklasser enligt den funktionsnedsättning de orsakar i statsrådets förordning om invaliditetsklassificeringen enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (768/2015). Invaliditetsklassen ska således bestämmas på samma grunder som den menersättning som betalas med stöd av samma lag. Enligt förslaget ska för bestående men enligt invaliditetsklass 20 betalas som en engångsersättning 210 000 euro och för partiellt bestående men som en engångsersättning så många tjugonedelar av detta ersättningsbelopp som invaliditetsklassen utvisar. Exempelvis ska ersättningen i invaliditetsklass 2 vara 21 000 euro, medan den i invaliditetsklass 10 ska

vara 105 000 euro. Tilläggsersättning ska kunna betalas samtidigt som menersättning, om ett bestående men har diagnostiserats tidigast ett år efter skadefallet i enlighet med lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Enligt 3 mom. ska tilläggsersättningens belopp höjas så att det motsvarar ändringen av invaliditetsklassen, om menet som orsakats av skadan eller sjukdomen förvärrats. Enligt förslaget ska beloppet höjas med skillnaden mellan ersättningen enligt den nya invaliditetsklassen och den tidigare betalda ersättningen.

Enligt 4 mom. ska det penningbelopp som nämns i 2 mom. justeras årligen med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006). Det justerade penningbeloppet ska avrundas till närmaste hela tiotusental euro. Dessutom föreslås att penningbeloppet som anges motsvarar indexnivån för 2017, så att det är lika stort som ersättningen enligt krishangeringslagen. I själva tilläggsersättningen som betalas föreslås ingen indexhöjning, eftersom den alltid betalas först efter det år då skadefallet inträffade.

1.2 Lagen om ekonomiskt stöd efter värnpliktigs död

1 §. Lagens tillämpningsområde. Paragrafen gäller lagens tillämpningsområde och till 1 mom. fogas ett omnämnande om den nya tilläggsersättning som ska betalas med stöd av denna lag samt om lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor. Dessutom föreslås att det nuvarande 2 mom. upphävs och att den hänvisning till statens tjänste- och arbetskollektivavtal som finns i momentet flyttas i preciserad form till den nya 3 a §.

I det nya 2 mom. ska föreskrivas om vilka av lagens bestämmelser som ska tillämpas på den nya tilläggsersättningen. Tilläggsersättningen ska omfattas av bestämmelserna om ansökan om ersättning och ärendets behandling, återkrav, ändringssökande och straffhot.

2 §. Villkor för beviljande av stöd. I 2 mom. föreslås en korrigerande av laghänvisningen, eftersom lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom har upphävt den tidigare lagen om olycksfall i militärtjänst.

Enligt förslaget ska till 3 mom. fogas en lagteknisk precisering, så att momentet fortfarande gäller bara tillämpningen av bestämmelserna om ekonomiskt stöd, inte paragrafen om tilläggsersättning.

3 §. Förmånstagare. I paragrafen föreslås innehållsmässiga ändringar, som beror på ändringar som gjorts efter att lagen stiftades i den förmån som motsvarar grupplivförsäkring och som grundar sig på statens tjänste- och arbetskollektivavtal. Bestämmelsen om förmånstagare ska således uppdateras så att den motsvarar det nuvarande tjänste- och arbetskollektivavtalet, vilket ursprungligen har varit lagens syfte. De föreslagna formuleringarna motsvarar inte exakt formuleringarna i tjänste- och arbetskollektivavtalet, men bestämmelsens innehåll motsvarar nämnda avtalsvillkor. Enligt förslaget ska i 1 mom. föreskrivas om att förmånstagarna ska vara förmånslåtarens make och barn som inte fyllt 22 år. Med make avses enligt momentet i första hand äkta make eller maka. Med äkta make eller maka jämställs en part i ett registrerat partnerskap med stöd av 8 § i lagen om registrerat partnerskap (950/2001). Enligt momentet ska dessutom förmånstagare vara en sådan sambo som bodde tillsammans med förmånslåtarens och som tillsammans med förmånslåtarens hade ett gemensamt barn eller ett av notarius publicus bestyrkt avtal om ömsesidigt underhåll.

Enligt 2 mom. ska med förmånslåtarens barn avses förmånslåtarens eget barn, äkta makes eller makas barn om denna make eller maka är barnets vårdnadshavare eller var barnets

vårdnadshavare tills barnet blev myndigt, och barn vars underhåll den försäkrade har handhaft i sitt eget hem eller på annat sätt.

I 3 mom. ska den äkta makens eller makans samt sambons rätt till stöd preciseras. Om en ansökan om upplösande av äktenskapet är anhängig vid förmånslåtarens död, ska den äkta maken eller maken inte ha rätt till stöd. En sambo ska inte ha rätt till stöd, om förmånslåtarens äktenskap är i kraft vid tidpunkten för dödsfallet och ingen ansökan om upplösande av äktenskapet är anhängig.

I 4 mom. föreslås det att stöd inte ska betalas till den som genom brott har orsakat förmånslåtarens död.

Det föreslås att bestämmelsen som gäller borgensansvar i den gällande paragrafen upphävs som obehövlig. Enligt den gällande bestämmelsen har stöd som är beroende av prövning kunnat betalas till vilken person som helst för vilken förmånslåtarens dödsfall har orsakat en ekonomisk förpliktelse som ska anses vara oskälig. Bakgrunden till bestämmelsen har varit tanken om att trygga den ekonomiska ställningen för den värnpliktiges föräldrar som har borgensansvar för barnets skulder, men bestämmelsen har inte behövt tillämpas i praktiken och det är inte nödvändigt att föreskriva som en särskild ersättning för sådana fall som sannolikt är mycket sällsynta.

3 a §. *Beloppet av ekonomiskt stöd.* Paragrafen är ny. Enligt förslaget ska den innehålla bestämmelser om att ekonomiskt stöd som betalas med stöd av lagen ska fastställas på samma grunder som den förmån som motsvarar grupplivförsäkring i tjänste- och arbetskollektivavtalet som gäller statliga tjänstemän. Stödet ska alltså bestå av ett grundbelopp, en barnförhöjning och en olycksfallsförhöjning, på det sätt som har avtalats i tjänste- och arbetskollektivavtalet. Tidigare fanns motsvarande hänvisning i 1 § 2 mom., som enligt förslaget ska upphävas. Den tidigare hänvisningen var allmän, men i den föreslagna paragrafen hänvisas mer exakt till hur stödbeloppet är uppbyggt. Således ska stödbeloppet följa förmånen som motsvarar grupplivförsäkring och som justeras årligen. Till denna del motsvarar bestämmelsen nuläget.

3 b §. *Tilläggsersättning med anledning av dödsfall på grund av olycksfall eller tjänstgöringsrelaterad sjukdom.* Paragrafen är ny. I paragrafen föreslås bestämmelser om en ny förmån, en tilläggsersättning, som ska betalas med anledning av en värnpliktigs dödsfall enligt förutsättningarna i paragrafen. Som namnet säger ska tilläggsersättningen betalas utöver andra eventuella förmåner. Andra förmåner som betalas med anledning av dödsfallet ska inte dras av från tilläggsersättningen och ersättningen ska inte heller beaktas i andra förmåner som betalas med anledning av dödsfallet.

Enligt 1 mom. är en förutsättning för tilläggsersättningen att förmånslåtarens har avlidit till följd av en skada eller sjukdom som ersätts med stöd av lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst inom tre år från skadefallet. Enligt momentet är de primära förmånstagarna de förmånstagare som avses i 3 §, det vill säga förmånslåtarens make och barn som inte fyllt 18 år. Make och barn definieras mer ingående i 3 §, men den övre åldersgränsen för barnet som förmånstagare är 18 år, vilket inte är fallet i 3 §. Ersättningsbeloppet för maken är 200 000 euro och för vart och ett av barnen 40 000 euro. Om det inte finns primära förmånstagare, betalas en ersättning på 20 000 euro till var och en av förmånslåtarens föräldrar. Med föräldrar avses juridiska föräldrar. Vad gäller föräldrarna handlar det inte om en tilläggsersättning, eftersom inga andra ersättningar har angetts för dem i lagstiftningen.

I 2 mom. preciseras förutsättningarna för tilläggsersättningen på det sätt som föreslås i lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom. Betalning av

RP 122/2018 rd

tilläggsersättning förutsätter att skadefallet har inträffat under tjänstgöring eller under en resa som tjänstgöringen förutsätter eller som har ett omedelbart samband med tjänstgöringen eller att skadefallet beror på förhållandena på tjänstgöringsplatsen.

Enligt 3 mom. ska de penningbelopp som nämns i 1 mom. justeras årligen med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare. Det justerade penningbeloppet ska avrundas till närmaste hela tiotusental euro. Dessutom föreslås att penningbeloppet som anges motsvarar indexnivån för 2017, så att det är lika stort som ersättningen enligt krishangeringslagen. I själva tilläggsersättningen som betalas föreslås ingen indexhöjning, om den betalas först efter det år då skadefallet inträffade.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019. Lagarna ska tillämpas på skadefall som inträffar medan lagarna är i kraft. Nya tilläggsersättningar ska inte kunna betalas retroaktivt med anledning av skadefall som inträffat före lagarnas ikraftträdande.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom

I enlighet med riksdagens beslut fogas till lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) en ny 11 a § som följer:

11 a §

Tilläggsersättning för bestående men

Tilläggsersättning betalas för bestående allmänt men som en i 1 § 1 mom. 1—3 punkten avsedd person drabbats av till följd av en skada eller sjukdom som orsakats av ett skadefall. En förutsättning för betalning av tilläggsersättning är att skadefallet har inträffat under tjänstgöring eller under en resa som krävs för tjänstgöringen eller har ett omedelbart samband med tjänstgöringen, eller att skadefallet beror på förhållandena på tjänstgöringsplatsen.

Menets omfattning bestäms i enlighet med 83—85 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. För bestående men enligt invaliditetsklass 20 betalas som en engångsersättning 210 000 euro och för partiellt bestående men som en engångsersättning så många tjugondedelar av detta ersättningsbelopp som invaliditetsklassen utvisar.

Om invaliditetsklassen stiger med minst en klass på grund av att skadan eller sjukdomen förvärrats, ändras tilläggsersättningsbeloppet så att det motsvarar ändringen av invaliditetsklassen.

Det penningbelopp som nämns i 2 mom. motsvarar indexnivån för 2017 och justeras årligen med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006). Det justerade penningbeloppet avrundas till närmaste hela tiotusental euro.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ersättning som betalas för skadefall som inträffat före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid tidpunkten för skadefallet.

2.

Lag

om ändring av lagen om ekonomiskt stöd efter värnpliktigs död

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ekonomiskt stöd efter värnpliktigs död (1309/1994) 1 §, 2 § 2 och 3 mom.
samt 3 §,
av dem 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1450/2007 och 2 § 3 mom. sådant det lyder i
lag 1450/2007, och
fogas till lagen nya 3 a och 3 b § som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om ekonomiskt stöd som motsvarar grupplivförsäkring och om tilläggsersättning som efter en person som fullgjort tjänstgöring enligt värnpliktslagen (1438/2007), civiltjänstlagen (1446/2007) eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/1995) betalas till dennes förmånstagare.

På tilläggsersättningen tillämpas vad som föreskrivs om ekonomiskt stöd i 5—8 §.

2 §

Villkor för beviljande av stöd

Ekonomiskt stöd beviljas också i de fall där en person efter fullgörandet av sin tjänstgöring har erhållit full olycksfallspension med stöd av lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) och avlider inom tre år efter att tjänstgöringen avslutades.

I fråga om en person som deltar i reservens repetitionsövning eller extra tjänstgöring enligt värnpliktslagen eller i kompletterande tjänstgöring eller extra tjänstgöring enligt civiltjänstlagen tillämpas bestämmelserna om ekonomiskt stöd i denna lag, om dödsfallet har

RP 122/2018 rd

inträffat på vägen till tjänstgöring, under tjänstgöringen eller under återfärden från tjänstgöring.

3 §

Förmånstagare

Berättigade till stöd enligt denna lag är förmånslåtarens make och förmånslåtarens barn som inte fyllt 22 år. *Med make* avses äkta make eller maka eller sådan sambo som bodde tillsammans med förmånslåtarens och med vilken förmånslåtarens hade eller hade haft ett gemensamt barn eller ett av notarius publicus bestyrkt avtal om ömsesidigt underhåll.

Med *förmånslåtarens* barn avses förmånslåtarens eget barn, äkta makes eller makas barn om denna make eller maka är barnets vårdnadshavare eller var barnets vårdnadshavare tills barnet blev myndigt, och barn vars underhåll förmånslåtarens har sört för i sitt eget hem eller på något annat sätt.

En äkta make eller maka har inte rätt till stöd, om förmånslåtarens vid sin död hade ingått ett sådant samboförhållande som avses i 1 mom. och ansökan om upplösning av äktenskapet var anhängig. En sambo har inte rätt till stöd, om förmånslåtarens var gift och ingen ansökan om upplösning av äktenskapet var anhängig.

Stöd betalas inte till en förmånstagare som genom brott uppsåtligt har orsakat förmånslåtarens död.

3 a §

Beloppet av ekonomiskt stöd

Stödet består av ett grundbelopp, en barnförhöjning och en olycksfallsförhöjning på samma grunder som det i det tjänste- och arbetskollektivavtal som gäller statliga tjänstemän har avtalats om ekonomisk förmån som motsvarar grupplivförsäkring.

3 b §

Tilläggsersättning med anledning av dödsfall på grund av olycksfall eller tjänstgöringsrelaterad sjukdom

Om förmånslåtarens har avlidit till följd av en skada eller sjukdom som ersätts med stöd av lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom inom tre år från skadefallet, betalas primärt till förmånslåtarens make en tilläggsersättning på 200 000 euro och till vart och ett av förmånslåtarens barn som inte fyllt 18 år en tilläggsersättning på 40 000 euro. Om det inte finns primära förmånstagare, betalas en ersättning på 20 000 euro till vardera av förmånslåtarens föräldrar.

En förutsättning för betalning av tilläggsersättning är att skadefallet har inträffat under tjänstgöring eller under en resa som krävs för tjänstgöringen eller har ett omedelbart samband med tjänstgöringen, eller att skadefallet beror på förhållandena på tjänstgöringsplatsen.

De penningbelopp som nämns i 1 mom. motsvarar indexnivån för 2017 och justeras årligen med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006). Det justerade penningbeloppet avrundas till närmaste hela tiotusental euro.

Denna lag träder i kraft den 20 .

RP 122/2018 rd

På stöd och ersättning som betalas för dödsfall som inträffat före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid dödsfallet.

Helsingfors den 13 september 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Social- och hälsovårdsminister Pirkko Mattila

2.

Lag

om ändring av lagen om ekonomiskt stöd efter värnpliktigs död

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ekonomiskt stöd efter värnpliktigs död (1309/1994) 1 §, 2 § 2 och 3 mom. samt 3 §,
av dem 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1450/2007 och 2 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1450/2007, och
fogas till lagen nya 3 a och 3 b § som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om ekonomiskt stöd som motsvarar grupplivförsäkring och som efter en person som fullgjort tjänstgöring enligt värnpliktslagen (1438/2007) eller civiltjänstlagen (1446/2007) betalas till dennes förmånstagare.

Stödet betalas med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i statens tjänstekollektivavtal avtalats om förmån som motsvarar grupplivförsäkring, om inte något annat stadgas i denna lag.

2 §

Villkor för beviljande av stöd

Ekonomiskt stöd beviljas också i de fall där en person efter fullgörandet av sin tjänstgöring har erhållit full olycksfallspension med stöd av lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/90) och avlider inom tre år efter att tjänstgöringen avslutades.

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om ekonomiskt stöd som motsvarar grupplivförsäkring *och om tilläggsersättning* som efter en person som fullgjort tjänstgöring enligt värnpliktslagen (1438/2007), civiltjänstlagen (1446/2007) *eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/1995)* betalas till dennes förmånstagare.

På tilläggsersättningen tillämpas vad som föreskrivs om ekonomiskt stöd i 5–8 §.

2 §

Villkor för beviljande av stöd

Ekonomiskt stöd beviljas också i de fall där en person efter fullgörandet av sin tjänstgöring har erhållit full olycksfallspension med stöd av lagen *om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016)* och avlider inom tre år efter att tjänstgöringen avslutades.

Gällande lydelse

I fråga om en person som deltar i reservens repetitionsövning eller extra tjänstgöring enligt värnpliktslagen eller i kompletterande tjänstgöring eller extra tjänstgöring enligt civiltjänstlagen tillämpas denna lag, om dödsfallet har inträffat på vägen till tjänstgöring, under tjänstgöringen eller under återfärden från tjänstgöring.

3 §

Förmånstagare

Primärt berättigade till stöd enligt denna lag är förmånslåtarens make och sådana barn som inte fyllt 18 år. Om det inte finns primära förmånstagare, är förmånslåtarens föräldrar och barn som fyllt 18 år sekundärt berättigade till stöd, om deras arbetsförmåga och förmögenhet är så ringa att de för sin försörjning i betydande grad har varit beroende av förmånslåtaren, samt förmånslåtarens barn som fyllt 18 men inte 22 år, om de studerar utan att vara i förvärsarbete. Dessutom gäller om primära och sekundära förmånstagare vad som i det tjänstekollektivavtal som nämns i 1 § bestäms om förmånstagare.

Utöver eller i stället för till primära och sekundära förmånstagare kan stöd betalas även till sådana personer för vilka dödsfallet orsakat en ekonomisk förpliktelse som skall anses vara oskälig. Stödet är i detta fall beroende av prövning samt beviljas högst till det största belopp som skulle ha kunnat beviljas primära och sekundära förmånstagare.

Föreslagen lydelse

avslutades.

I fråga om en person som deltar i reservens repetitionsövning eller extra tjänstgöring enligt värnpliktslagen eller i kompletterande tjänstgöring eller extra tjänstgöring enligt civiltjänstlagen tillämpas *bestämmelserna om ekonomiskt stöd* i denna lag, om dödsfallet har inträffat på vägen till tjänstgöring, under tjänstgöringen eller under återfärden från tjänstgöring.

3 §

Förmånstagare

Berättigade till stöd enligt denna lag är förmånslåtarens make och *förmånslåtarens barn som inte fyllt 22 år. Med **make** avses äkta make eller maka eller sådan sambo som bodde tillsammans med förmånslåtaren och med vilken förmånslåtaren hade eller hade haft ett gemensamt barn eller ett av notarius publicus bestyrkt avtal om ömsesidigt underhåll.*

*Med **förmånslåtarens** barn avses förmånslåtarens eget barn, äkta makes eller makas barn om denna make eller maka är barnets vårdnadshavare eller var barnets vårdnadshavare tills barnet blev myndigt, och barn vars underhåll förmånslåtaren har sört för i sitt eget hem eller på något annat sätt.*

En äkta make eller maka har inte rätt till stöd, om förmånslåtaren vid sin död hade ingått ett sådant samboförhållande som avses i 1 mom. och ansökan om upplösning av äktenskapet var anhängig. En sambo har inte rätt till stöd, om förmånslåtaren var gift och ingen ansökan om upplösning av äktenskapet var anhängig.

Stöd betalas inte till en förmånstagare som genom brott uppsåtligen har orsakat förmånslåtarens död.

3 a §

Beloppet av ekonomiskt stöd

Stödet består av ett grundbelopp, en

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

barnförhöjning och en olycksfallsförhöjning på samma grunder som det i det tjänste- och arbetskollektivavtal som gäller statliga tjänstemän har avtalats om ekonomisk förmån som motsvarar grupplivförsäkring.

3 b §

Tilläggsersättning med anledning av dödsfall på grund av olycksfall eller tjänstgöringsrelaterad sjukdom

Om förmånslåtarens har avlidit till följd av en skada eller sjukdom som ersätts med stöd av lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom inom tre år från skadefallet, betalas primärt till förmånslåtarens make en tilläggsersättning på 200 000 euro och till vart och ett av förmånslåtarens barn som inte fyllt 18 år en tilläggsersättning på 40 000 euro. Om det inte finns primära förmånstagare, betalas en ersättning på 20 000 euro till vardera av förmånslåtarens föräldrar.

En förutsättning för betalning av tilläggsersättning är att skadefallet har inträffat under tjänstgöring eller under en resa som krävs för tjänstgöringen eller har ett omedelbart samband med tjänstgöringen, eller att skadefallet beror på förhållandena på tjänstgöringsplatsen.

De penningbelopp som nämns i 1 mom. motsvarar indexnivån för 2017 och justeras årligen med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006). Det justerade penningbeloppet avrundas till närmaste hela tiotusental euro.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På stöd och ersättning som betalas för dödsfall som inträffat före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid dödsfallet.